

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

K.G. VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2021/12621

Karar Tarihi : 18/9/2024

Başkan : Basri BAĞCI

Üyeler : Engin YILDIRIM
Rıdvan GÜLEÇ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Metin KIRATLI

Raportör : Kemal ÖZEREN

Başvurucular : 1. K.G.
2. M.G.
3. E.S.G.

Vekili : Yusuf TÜRKMEN

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru; tıbbi ihmal sonucu zarara uğranılması nedeniyle maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle de makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

2. Birinci ve ikinci başvurunun müşterek çocukları olan üçüncü başvuru, 22/11/2007 tarihinde F. Üniversitesi Hastanesinde (Hastane) sol kolu dirsek altından itibaren olmadan doğmuştur.

3. Başvurucular, olayla ilgili E.A.K., A.A.A., G.D. ve H.K. isimli hekimlerin kusurları bulunduğundan bahisle bu kişiler aleyhine maddi ve manevi tazminata hükmedilmesi talebiyle Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinde (Mahkeme) dava açmıştır. Dava dilekçesinde başvurucular; ilgili hekimlerin bebekte hamilelik sürecinde ortaya çıkan anomaliyi teşhis edemediklerini, meslek ve sanatlarının icrasında ihmal gösterdiklerini ifade etmiştir. Kendilerine bebeğin fiziksel olarak tam olduğu bilgisi verildiğini, doğumla birlikte bebeğin sol kolunun dirsekten aşağısının olmadığını görmeleriyle birlikte derin bir manevi elem ve acı hissettiklerini, madden ve manen büyük zarara uğradıklarını ileri sürmüştür. Üçüncü başvurunun psikolojik, ortopedik ve diğer tedavi giderleri ile engelli doğumun hayatı boyunca neden olacağı diğer maddi zararlarının karşılanması gerektiğini belirten başvurucular; şimdilik toplam 10.000 TL maddi tazminat, 150.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

4. Mahkeme konu ile ilgili olarak Adli Tıp Kurumu Başkanlığı (ATK) 3. İhtisas Kurulundan bilirkişi raporu almıştır. 23/3/2009 tarihli raporda; ikinci başvurusu gebelik sürecinde 23. haftada gören Dr. A.A.A.nın, 20. haftada 2. düzey USG yapan Radyolog Dr. G.D.nin ve 29. haftada gören Dr. E.A.nın eylemlerinin tıp kurallarına uygun olmadığı belirtilmiştir. İkinci başvurusu 38. haftada gören Dr. H.K.nın ise ileri gebelik haftalarında muayene amacının farklı olması nedeni ile bahsedilen anomali görülemeyebileceğinden eyleminin tıp kurallarına uygun olduğu belirtilmiştir. İtiraz üzerine ATK 3. İhtisas Kurulu 30/4/2010 tarihinde yeni bir rapor düzenlemiştir. Bu raporda üçüncü başvurusunun yüzde 35,2 oranında meslekte kazanma gücünü kaybetmiş sayılacağı, söz konusu anomalinin hekimlerin eylemi ile ortaya çıkmadığı, hekimlerin anomaliyi tespit ederek bununla ilgili bilgilendirmeyi yapmamasının bir eksiklik olduğu vurgulanmıştır.

5. Öte yandan 10/2/2011 tarihli bilirkişi raporunda üçüncü başvurusunun sol ön kol 1/3 proksimalden itibaren yokluğu arızası nedeniyle iş gücü kaybı yönünden 71.537,95 TL maddi tazminat hesaplanmış; A.A.A.nın, G.D.nin ve E.A.nın müteselsilen sorumlu oldukları, H.K.nın ise herhangi bir kusurunun bulunmadığı belirtilmiştir. 15/6/2011 tarihli bilirkişi ek raporunda ise üçüncü başvuru için toplam 179.250 TL yaşam boyu tedavi protez gideri hesaplanmıştır.

6. Mahkeme 22/11/2011 tarihinde davalı H.K. yönünden davanın reddine, davalı diğer hekimler yönünden maddi tazminat talebinin kabulü ile 10.000 TL maddi tazminatın E.A., A.A.A. ve G.D.den müştereken ve müteselsilen alınarak başvurularda ödenmesine, fazlaya ilişkin hakların tutulmasına, manevi tazminat talebinin ise kısmen kabulü ile birinci başvuru için 20.000 TL, ikinci başvuru yönünden 25.000 TL manevi tazminatın E.A., A.A.A. ve G.D.den müştereken ve müteselsilen alınarak başvurularda ödenmesine karar vermiştir. Kararın gerekçesinde, somut olayla ilgili olarak düzenlenen raporlara değindikten sonra öncelikle H.K.nın sorumluluğu bulunmadığını belirtmiştir. Diğer hekimler yönünden ise bahse konu anomalinin tespit edilmemiş olduğundan bahsedildikten sonra tıbbi müdahalede bulunma hak ve yetkisine sahip olan hekimin bu tıbbi müdahaleyi tıp ilminin ulaştığı en son teknik ve bilgiye göre maksimum dikkat ve özenle gerçekleştirmesi gerektiğini vurgulamıştır.

7. Mahkeme kararı, başvuru ve aleyhlerine hüküm kurulan hekimler tarafından temyiz edilmiştir. Temyiz dilekçesinde başvuru, H.K.nın söz konusu olayda kusurlu ve hükmedilen manevi tazminat miktarının yetersiz olduğunu ileri sürmüştür. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi (Yargıtay) 4/3/2013 tarihinde 22/11/2011 tarihli kararın bozulmasına karar vermiştir. Kararda öncelikle üçüncü başvuruda ortaya çıkan anomalinin tespitinin yapılamamasında H.K. dışındaki hekimlerin kusurunun bulunduğunu hususunun sabit olduğu belirtmiştir. Öte yandan bahse konu hekimlerin söz konusu anomalinin ortaya çıkmasında herhangi bir kusurunun olmadığı fakat zamanında tespit edilmiş olması hâlinde üçüncü başvurusunun kürtaj yoluyla tahliye edilmesinin mümkün olup olmadığı hususunda ayrıca bilirkişi raporu alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda denetime elverişli bir bilirkişi raporu alınarak buna göre karar verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

8. Mahkeme, anılan bozma kararı doğrultusunda ATK 3. İhtisas Kurulundan yeni bir rapor almıştır. 29/8/2014 tarihli raporda önceki tespitlere ek olarak üçüncü başvurusundaki anomaliyle hekimlerin eylemleri arasında illiyet bağı bulunmadığı, bu anomalinin kürtaj yoluyla tahliye endikasyonu taşımadığı ve anne karnında tedavisinin mümkün olmadığı belirtilmiştir. Bununla birlikte rutin USG ve 2. düzey USG’de ekstremitenin görülmesi gerektiği, ikinci başvurusunun gebeliği süresinde 23. haftada gören Dr. A.A.A. ve 20. haftada

2. düzey USG yapan Radyolog Dr. G.D. ve 29. haftada gören Dr. E.A.nın eylemlerinin tıp kurallarına uygun olmadığı belirtilmiştir. Yine ikinci başvuruçuyu 38. haftada gören Dr. H.K.nın ise ileri gebelik haftalarında muayene amacının farklı olması nedeni ile bahsedilen anomali görülemeyebileceğinden eyleminin tıp kurallarına uygun olduğu ifade edilmiştir. Bu rapora itiraz edilmesi nedeniyle bu kez ATK Genel Kurulu tarafından 26/5/2016 tarihli rapor düzenlenmiştir. Bu raporda da bahse konu anomalinin hekimlerin eylemleri ile ortaya çıkmadığı, eksik incelemenin sadece ailenin bu sakatlıkla ilgili bilgilendirilmemesine yol açtığı vurgulanarak 29/8/2014 tarihli rapordaki tespitler tekrarlanmıştır.

9. Mahkeme 26/9/2016 tarihinde başvuruçuların maddi ve manevi tazminat talepli davasının reddine karar vermiştir. Yargıtayın bozma kararında belirtilen hususlar ile 29/8/2014 ve 26/5/2016 tarihli ATK raporlarında yer alan tespitlerin yer aldığı mahkeme kararının gerekçesinde üçüncü başvuruçudaki anomalinin hekimlerin eylemleri sonucunda ortaya çıkmadığı, sadece anomalinin tespit edilmeyerek birinci ve ikinci başvuruçunun bilgilendirilmemesi hususunda hekimlerin kusurunun bulunduğu vurgulanmıştır. Bununla birlikte bahse konu anomalinin tespit edilmesi hâlinde üçüncü başvuruçunun kürtaj yoluyla tahliyesinin mümkün olmadığı ve anne karnında tedavisine de imkân bulunmadığı belirtilerek mevcut anomali ile ilgili hekimlerin eylemleri arasında illiyet bağı kurulamadığı ifade edilmiştir.

10. Başvuruçular, bu karara karşı temyiz başvurusunda bulunmuştur. Temyiz dilekçesinde; uyuşmazlık konusu olayla ilgili olarak yeterli araştırma ve inceleme yapılmadığını, talep ve iddialarının dikkate alınmadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte somut olaydakine benzer nitelikte olan ve H.A. vakası olarak belirttikleri olayda bahse konu anomalinin tedavi edildiğini ileri sürmüştür.

11. Yargıtay 30/1/2019 tarihli kararıyla Mahkemenin 26/9/2016 tarihli kararına yönelik temyiz itirazlarını yerinde görmeyerek usule ve kanuna uygun olan hükmün onanmasına karar vermiştir.

12. Başvuruçular, kararın düzeltilmesini talep etmiştir. Karar düzeltme dilekçesinde somut olaydaki anomalinin anne karnında tedavi edilebilir olduğu tekrar belirtilmiştir. Yargıtay 8/2/2021 tarihinde karar düzeltme talebinin reddine karar vermiştir.

13. Başvuruçular, nihai hükmü 1/3/2021 tarihinde öğrendikten sonra 26/3/2021 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

14. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

15. Öte yandan somut olayla ilgili hekimler hakkında taksirle bir kişinin yaralanmasına neden olma ve kasten yaralama suçlarından ceza yargılaması yürütülmüştür. Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi (Ceza Mahkemesi) tarafından yargılama safahatında Yüksek Sağlık Şûrasından alınan 12/11/2010 tarihli raporda ceza hukuku kuralları dikkate alındığında meydana gelen anomalide hekimlerin uygulamaları ile sebep-sonuç ilişkisi bulunmadığından hekimlerin kusurlu olmadıkları yönünde görüş bildirilmiştir. Ceza Mahkemesi bu raporla birlikte diğer tıbbi belgeler çerçevesinde gebelik döneminde meydana gelen anomalide sanık hekimlerin uygulamaları ile sebep-sonuç ilişkisi bulunmadığı ve nedensellik bağı kurulamadığı sonucuna vararak hekimlerin beraat etmelerine karar vermiştir.

Bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu, Yargıtay 12. Ceza Dairesi tarafından reddedilerek Ceza Mahkemesi kararı onanmıştır.

II. DEĞERLENDİRME

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

16. Başvurucular, yargılamanın çok uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

17. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut başvuru ile benzer nitelikte olan *Veysi Ado* ([GK], B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemiştir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan değişikliğe göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddialarıyla yapılan başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun ikincil niteliği ile bağdaşmayacağı neticesine varmıştır. Somut başvuruda, anılan kararda açıklanan ilkelerden ve ulaşılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum yoktur.

18. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Maddi ve Manevi Varlığın Korunması ve Geliştirilmesi Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

19. Başvurucular, doğum öncesinde birçok kez tetkik ve kontroller için hastaneye gittiklerini, ilgili hekimlerin her defasında sağlıklı bir doğum gerçekleşeceğine yönelik bilgi verdiğini belirtmiştir. Hekimlerin aydınlatma yükümlülüğü doğrultusunda gerekli bilgileri vermediği hususunun sabit olduğunu ifade eden başvurucular, söz konusu anomalinin tespit edilmesi hâlinde tedavi edilebilir olduğunu iddia etmiştir. Bu bağlamda emsal nitelikteki H.A. vakası olarak değerlendirilen olayda anomalinin tedavi edildiğini ve sağlıklı bir doğum gerçekleştiğini ifade ederek, somut olay nedeniyle sağlıklı yaşam hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

20. Başvuru, maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkı kapsamında incelenmiştir.

21. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

22. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmektedir. Bu kapsamda anılan

Anayasa hükmü ile kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğü gerek kamusal yetkilerle donatılmış kişilerin gerekse özel kişilerin müdahalelerine karşı güvence altına alınmıştır (Özkan Şen, B. No: 2012/791, 7/11/2013, § 40).

23. Anayasa'nın 17. maddesinin amacı, esas olarak bireylerin maddi ve manevi varlığına karşı devlet tarafından yapılabilecek keyfi müdahalelerin önlenmesidir. Bunun yanı sıra devletin tıbbi müdahaleler nedeniyle kişilerin maddi ve manevi varlığını etkili olarak koruma ve maddi ve manevi varlığına saygı gösterme şeklinde pozitif yükümlülüğü de bulunmaktadır (Ahmet Acartürk, B. No: 2013/2084, 15/10/2015, § 49). Nitekim Anayasa'nın 56. maddesinde de belirtildiği üzere pozitif yükümlülük, sağlık alanında yürütülen faaliyetleri de kapsamaktadır (İlker Başer ve diğerleri, B. No: 2013/1943, 9/9/2015, § 44). Devlet, bireylerin yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlıklarını koruma hakkı kapsamında ister kamu isterse özel sağlık kuruluşları tarafından yerine getirilsin sağlık hizmetlerini hastaların yaşamları ile maddi ve manevi varlıklarının korunmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesini sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadır (Ahmet Acartürk, § 51).

24. Maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkı kapsamında hukuki sorumluluğu ortaya koymak için adli ve idari yargıda açılacak tazminat davalarında makul derecede dikkatli ve özenli inceleme şartının yerine getirilmesi gerekmektedir. Derece mahkemelerinin bu tür olaylara ilişkin yürüttükleri yargılamalarda Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği seviyede derinlik ve özenle bir inceleme yapıp yapmadıklarının ya da ne ölçüde yaptıklarının da Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira derece mahkemeleri tarafından bu konuda gösterilecek hassasiyet, yürürlükteki yargı sisteminin daha sonra ortaya çıkabilecek benzer hak ihlallerinin önlenmesinde sahip olduğu önemli rolün zarar görmesine engel olacaktır (Yasin Çıldır, B. No: 2013/8147, 14/4/2016, § 57; Tefik Gayretli, B. No: 2014/18266, 25/1/2018, § 32).

25. Diğer taraftan belirtmek gerekir ki olaylara ilişkin delillerin değerlendirilmesi öncelikle idari ve yargısal makamların ödevidir. Aynı şekilde başvuru dosyasında bulunan tıbbi bilgi ve belgelerden hareketle bilirkişilerin verdiği sonuçların doğruluğu hakkında fikir yürütmek Anayasa Mahkemesinin görevi değildir (Mehmet Çolakoğlu, B. No: 2014/15355, 21/2/2018, § 47). Ancak kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında yerine getirmek zorunda olduğu usul yükümlülüklerinin somut olayda yerine getirilip getirilmediğinin nesnel bir şekilde değerlendirilmesi için ilgili anayasal kurallar bağlamında derece mahkemelerinin kendilerine tanınmış takdir yetkileri çerçevesinde hareket edip etmediğinin denetlenmesi gerekir. Bu bağlamda derece mahkemelerince ulaşılan sonuca ilişkin gerekçelerin ilgili ve yeterli olup olmadığı incelenmelidir (Murat Atılgan, B. No: 2013/9047, 7/5/2015 § 44).

26. Somut olayla ilgili olarak yargılama safahatında ATK tarafından farklı tarihlerde raporlar düzenlenmiş, son tahlilde Mahkeme 26/9/2016 tarihli kararında 29/8/2014 ve 26/5/2016 tarihli ATK raporlarından yararlanarak tazminat davasının reddine karar vermiştir. Mahkemenin bu sonuca ulaşmadan önce Yargıtayın 4/3/2013 tarihli bozma kararındaki hususlardan hareketle yeni bir bilirkişi incelemesi yaptırma yolunu izlediği görülmektedir. Nitekim Yargıtay, bahse konu kararında hekimlerin söz konusu anomalinin ortaya çıkmasında herhangi bir kusurunun olmadığını vurgulamakla birlikte zamanında tespit edilmiş olması hâlinde üçüncü başvuruçunun kürtaj yoluyla tahliye edilmesinin mümkün olup olmadığı hususunun araştırılması gerektiğini belirtmiştir. Yargılama safahatında dikkatli ve özenli inceleme şartının yerine getirilmesi için Mahkemenin Yargıtay kararıyla ortaya konulan eksikliğin tamamlanması amacıyla yeniden bilirkişi incelemesi yaptırdığını

belirtmek gerekir. Bununla birlikte Mahkemenin ulaştığı sonuç bağlamındaki gerekçesinin ilgili ve yeterli olup olmadığı ayrıca değerlendirilmelidir.

27. Yargıtayın bozma kararında da vurgulanmış olan ve diğer yargısal makamlar nazarında da üzerinde herhangi bir uyuşmazlık bulunmayan husus, üçüncü başvurucuda ortaya çıkan anomalinin tespitinin yapılamamasında H.K. dışındaki hekimlerin kusuru olduğu hususudur. Daha açık ifadeyle üçüncü başvurucuda ortaya çıkan anomali ilgili hekimler tarafından tespit edilmemiş ve yargısal sürecin sonunda bu durumun bir kusur olduğu sonucuna varılmıştır. Bu kusurun sonucu olarak birinci ve ikinci başvurucunun doğacak olan bebeklerinde ortaya çıkan anomali hakkında aydınlatılmadığı vurgulanmalıdır.

28. Ayrıca üçüncü başvurucu hakkında ortaya çıkan anomalinin zamanında tespit edilmesi hâlinde bu durumun tedavi ya da kürtaj yoluyla tahliye edilip edilemeyeceği ise diğer bir konudur. Her ne kadar başvurucular somut olaydakine benzer nitelikte olduğunu belirttikleri ve H.A. vakası olarak isimlendirdikleri bir olaydan temyiz dilekçesinde ve bireysel başvuru formunda belirtmişseler de bu hususta başvurucular tarafından yargılama safahatında ve bireysel başvuru aşamasında dosyalara sunulmuş bilimsel nitelikte bir bilgi veya belgenin olmadığı görülmektedir. Bunun yanında ATK'nın 29/8/2014 ve 26/5/2016 tarihli raporlarında bahse konu anomalinin tahliye endikasyonu taşımadığı ve anne karnında tedavisinin mümkün olmadığı belirtilmiştir (bkz. § 8). Nitekim belirtildiği üzere aksi yönde değerlendirme yapılmasına imkân veren ya da bu hususunun ayrıca araştırılması gerektiğine yönelik bilimsel nitelikte bir veri de yargılama safahatında bulunmamaktadır.

29. Diğer taraftan Mahkemenin 26/9/2016 tarihli kararında bahse konu anomalinin tespit edilmesi hâlinde üçüncü başvurucunun kürtaj yoluyla tahliyesinin mümkün olmadığı, anne karnında tedavisine de imkân bulunmadığı gerekçesiyle mevcut anomali ile ilgili hekimlerin eylemleri arasında illiyet bağı kurulamadığı sonucuna varılmakla birlikte hekimlerin bahse konu anomaliyi tespit etmemiş olması şeklindeki kusurlarıyla ilgili bir değerlendirme yapılmamıştır. Esasen açıklığa kavuşturulması gereken husus birinci ve ikinci başvurucunun aydınlatılması sonucunu doğuran kusurun birinci ve ikinci başvurucu üzerinde doğurduğu etkidir.

30. Somut olaydaki anomalinin tespit edilmesi hâlinde her ne kadar üçüncü başvurucunun kürtaj yoluyla tahliyesinin veya tedavisinin mümkün olmadığı ortaya konulmuş ise de bu durumun birinci ve ikinci başvurucu tarafından gebelik aşamasında değil de doğumla birlikte öğrenilmiş olmasının tazminat hukuku açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda birinci ve ikinci başvurucunun gebelik sürecinde bebeklerinin sağlıklı doğacağı yönünde bilgilendirilmiş olmasına rağmen doğumla birlikte bebeklerinin sol kolunun dirsekten itibaren olmadığını öğrenmeleriyle ortaya çıkan etki, bu durumu gebelik esnasında öğrenmelerinden daha fazla olabilecektir. Nitekim yargılama safahatında da başvurucular, doğum sonrasında üçüncü başvurucuda anomalinin görülmesiyle derin bir acı ve elem yaşadıklarını belirtmiştir.

31. Sonuç olarak Mahkeme, üçüncü başvurucudaki anomalinin gebelik sürecinde tespit edilmemesinin bir kusur olduğu sonucuna varmış iken bu hususunun başvurucular üzerinde doğurduğu etkiyi ve bunun ne şekilde tazmin edileceğini ortaya koymamış ve manevi tazminat taleplerinin reddine karar vermiştir. Bu bağlamda yargısal makamların ilgili ve yeterli gerekçeleri ortaya koymamaları nedeniyle başvurucuların maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı bakımından kamu makamlarının pozitif yükümlülüklerini yerine getirmedeği sonucuna ulaşılmıştır.

32. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alınan maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

33. Başvurucular, ihlalin tespitine ve toplam 150.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

34. Başvuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel başvuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine ilişkin kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

35. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurunun niteliği gereği kamuya açık belgelerde başvuru kimliğinin RESEN GİZLİ TUTULMASINA,

B. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

C. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

D. Kararın bir örneğinin maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2013/513, K.2016/309) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurucuların tazminat taleplerinin REDDİNE,

F. 487,60 TL harç ve 18.800 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 19.287,60 TL yargılama giderinin başvuru sahiplerine MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

G. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvuruçuların Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin bilgi için Yargıtay 13. Hukuk Dairesi (E.2017/1675, K.2019/776) ile Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 18/9/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.